

6: 33 i Öknebo härad (utom 6: 32, som avser Sö 222 »Fruenda brink»). Ordningen är följande: 6: 23 = Sö 348, 6: 25 = »Stafsta i Turinge», 6: 26 = Sö 345, 6: 27 = Sö 339, 6: 28 = Sö 350, 6: 29 = Sö 351, 6: 30 = Sö 342 och 346, 6: 31 = Sö 349, 6: 32 = Sö 222, 6: 33 = Sö 352. 6: 24 fattas; möjligen har detta nummer tillhört Sö 340 Kumla, Turinge sn, då träsnittet av denna sten saknar beteckning. Det torde därför vara ganska visst, att »Stafsta»-stenen tillhört Öknebo härad, sannolikt också Turinge sn, såsom Peringskiöld anger.¹ Anmärkningsvärt är emellertid, att den icke finnes omnämnd i *Ransakningarna*.

Inskrift (enligt B 694):

prniutr . rasti + s--- at . burupu- + kaifuti + || futr + un
 5 10 15 20 25 30 35

porniutr(?) ræisti stæin at broður . . .

»Tornjut reste stenen efter (sin) broder . . .»

Till läsningen: Två **t**-runor äro stupade, 11 och 18 **t**. I rundjurets stjärt står sista delen av inskriften, som skall läsas i motsatt riktning mot det övriga. Runan 37 **u** är omvänd.

Inskriftens första namn är en sammansättning med *-niutr*; förleden är möjligen, såsom Brate förmodat, *Por-*. Då emellertid detta förutsätter, att en runa blivit uteglömd, och då namnet *Porniutr* f. ö. är alldeles okänt, kan man måhända även räkna med den möjligheten, att första runan **p** blivit felläst för **a**. Namnet *Arniutr* är nämligen belagt i Uppland (L 269 Hanunda, Hökhuvuds sn), möjligen också i Gästrikland (L 1046 Färnebo kyrka: **ouniotr**). En tredje möjlighet, som dock avgjort ligger mera avlägsen, är att tredje runan varit ett **i**. Både *Porliotr* och *Arnliotr* äro väl styrkta från västnordiska källor; däremot saknas de i det svenska namnförrådet från vikingatid och medeltid. Om namn på *-niutr* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 108. — 26—32 **kaifuti** kan möjligen vara ett tillnamn: *Kæifotti* 'den snede, den vänsterhänte', en utbildning med suffixet *-ött* av adj. no. *keiv* 'sned, skev', varav no. *keiva*, sv. dial. *keva* 'vänstra handen' (gottl. *kaitu*, f. best.). Sista runan bör då ha varit **a** i stället för teckningens **i**. — 33—36 kan givetvis vara ett mansnamn *Fotr*; däremot är 37—38 **un** alldeles oklart. Brate förmodar: »Fot högg».

Namnet *Fotr* är visserligen sällsynt. Ändock ställer jag mig mycket tvivlande till Brates antagande, att »Stavsta»-stens *Fotr* skulle vara identisk med den uppländske runristaren Fot. Brate påpekar själv, att »Stavsta»-stenen är mycket enklare än de av Fot signerade och att den skiljer sig från dessa även genom att **u**-runan användes som tecken för **o**. »Om ristaren skulle vara densamma, måste denna ristning vara hans äldsta i behåll och hans hemort kanske Södermanland.»

342. Ströpsta, Turinge sn, Öknebo hd.

Pl. 3: B 690.

Litteratur: B 690, L 808. *Ransakningarna* 1667—84; J. Peringskiöld, Mon. Sud.; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 5.
Avbildning: P. Helgonius (hos Peringskiöld a. a. och B 690).

Enligt *Ransakningarna* (se ovan s. 323) låg stenen »på Ströpsta Skogen, brede widh allemenne vägen, som löper emellan Twringe och Gärna Sochnar»; den kallades »Käringe Steenen». Helgonius fann emellertid några år senare blott ett fragment. Numera är också detta förkommet. — I *Bautil* och hos Liljegren har inskriften blivit upptagen under Ytterjärna sn.

¹ Om »Stafsta» (»Stavestad») beror på en felläsning, kunde man bland nutida gårdsnamn i dessa sockpar gissa på flera, bl. a. Marsta i Turinge sn och Stensta i Ytterjärna sn.

Inskrift (enligt B 690):

... **rkiṛ raistu : s-** ...

... [P]o[r]gæiRR ræistu s[tæin] ...

»... Torger reste stenen ...»

343. Tveta kyrka, Öknebo hd.

Pl. 174.

Litteratur: R. Dybeck, Runa (fol.) 1 (1865), s. 28; O. Hermelin, Öknebo härad, s. 61, 65.

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Hermelin a. a.

Runstenen sitter inmurad i taket över porten mellan vapenhuset och kyrkan, med stenens kanter täckta av mur och bjälkar. Den upptäcktes år 1866. Vid Dybecks besök var hela ristningen blottad och fri. På Hermelins teckning saknas den övre delen, och numera är en del av högra sidan dold och oåtkomlig.

Röd sandsten. Den synliga ytans längd 1,02 m., bredd 0,90 m.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter Dybeck):

inkialtr [: raisti : auk : pr]stin · stain · pina · at · arnfast : faður : sin :

Ingjaldr ræisti ok P[o]rstæinn stæin þenna at Arnfast, faður sinn.

»Ingjald och Torsten reste denna sten efter Arnfast, sin fader.»

Till läsningen: 48 i är icke stunget. Bst i 37 n är svag. — Hermelin: 36—37 ui.

Arnfastr (som i inskrifterna ej kan säkert skiljas från *Ærnfastr*) synes ha varit ett tämligen vanligt namn; se E. Wessén, *Nordiska namnstudier* (1927), s. 100.

344. Kiholm, Västertälje sn, Öknebo hd.

Pl. 175.

Litteratur: Brev från L. Broomé ¹⁴/₈ 1884 till H. Hildebrand (ATA); E. Brate, Rapport ³/₁ 1889 över Undersökning av en runristning vid Kiholm ²⁹/₉ 1888 (ATA).

Ristningen finnes i en berghäll invid stranden av Södertäljeviken, omkr. 600 m. N om Kiholm och omkr. 300 m. NÖ om torpet Lugnet. Den ristade ytan står nästan lodrätt. Dess höjd över vattenytan var vid det tillfälle, då undersökningen gjordes, ungefär 6 m.

Ristningen blev känd år 1884 genom en anmälan till Riksantikvarien och undersöktes första gången år 1888 av H. Hildebrand och E. Brate.

Ristningen är i stort sett väl huggen och väl bibehållen. Otydligt är endast slutet av inskriften och en del ornamentala detaljer.

Inskrift:

× **aupbiarn** × **auk** × **sigbiarn** × **kupbian** × **pair** × **bypr** × **litu** × **hakua** × **stain** × **pinsa** × **eftir** × **biurn** ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60
fnþur × **sin** --- **alan**
 65 70 75

Auðbiorn ok Sigbiorn [ok] Guðbio[r]n þæir b[r]øðr letu haggva stæin þensa æftir Biorn, faður sinn [sni]alan(?).

»Ödbjörn och Sigbjörn och Gudbjörn, de bröderna läto hugga denna sten efter Björn, sin raske fader.»